

peges visse andre gældende Bestemmelser, der betrygger saavel Indehaverens som efterfølgende nærmeste mandlige Slægts Stilling til heromhandlede Ejendomme.

Indehaverens og Slægtens Besiddelsesret er foruden i forannævnte Love og Sædvaneregler betryggede ved Fæstebrevet og Christian den Femtes Norske Lovs 3die Bogs 14de Kapitel.

I Henseende til, hvad Fæstebrevenes almindelige Art angaar, da begrundes disse paa, at der under højtidelige Former tilsiges Indehaveren en udstrakt Besiddelsesret over Ejendommen med dennes Forsikring om Troskab og Huldskab mod Udstederen, Kongen (jfr. Lensbesiddernes Troskabsed).

Vedrørende Besiddelsesretten er Fæstebrevenes Ordlyd følgende:

„Dette fæste med alt sit tilliggende bemeldte N. N. må nyde, bruge og beholde fra fjælds til fjære, med lutum og lundum, indengårds og udengårds, ligesom hans fader og formænd det før ham brugt og lovligen havt have.“

Denne Del af Fæstets Formular stammer fra de gamle norske Formularer for de Vidnebreve, som det i Middelalderen var Brug at udstede ved Overdragelse af *Ejendomsret* (Panteret, Brugsret) over en urørlig Ting, jfr. Aubert: Den norske Obligationsrets specielle Del III., 2den Udgave 1904, Side 510 fig. Fra Slutningen af det 12te Aarhundrede blev det en staaende Formular over hele Norge, at en Gaard solgtes omtrent saaledes: *frjålst ok heimult firir hverjum manni med öllum hlutum og hlunnendum sem (Gaardens Navn) tilligja eða legit hafa frá fornu ok nýju utan garðs ok innan, det vil sige: fri og uhindret med alle Herligheder og Rettigheder, som — og her kommer Gaardens Navn — tilhører eller har tilhørt fra gammel Tid til Nutiden saavel Lodder i Indmarken som Andele og Herligheder (i Udmarken). Meget hyppigt forekommer Udtrykkene „mellem Fjeld og Fjære“ eller „fra Fjeld til Fjære“ (betegnende Ejendommens Grænser opad og nedad). Udtrykket „nyde, bruge og beholde“ træffes ogsaa, se saaledes Dipl. Norvegicum VIII., 410 jfr. i øvrigt det før nævnte kgl. aabne Brev til Færingerne af 2. November 1559. Den saaledes ved Fæstebrevets Ordlyd Indehaveren tillagte Besiddelsesret til Gaarden med alle tilhørende Rettigheder og Herligheder er vedkommende berettiget til at nyde, bruge og beholde, saa længe han efter Forordningen af 30. Maj 1691 „Kongens Rettighed deraf udreder“. Denne Rettighed er de en Gang for alle fastsatte Afgifter i Form af Skat og Leje.*

Hertil kommer saa Bestemmelserne i Christian den Femtes Norske Lov 3die Bogs 14de Kapitel § 10, saalydende:

„Den, som haver fæstet en Gaard, han skal beholde den saa længe, som han kan bevise at have taget sit Aaremaal, endskønt han faar en ny Jorddrot“.

Vedrørende Aaremaalet for Kongsbøndernes Besiddelsesret, da er dette ifølge bestaaende Love og Sædvaneregler uendeligt, saa længe nævnte Slægt (ældste Søn) er til. Og vedrørende Skifte af Jorddrot, saa er Aaremaalet, ifølge samme Lovparagraf, ligefuldt vedvarende.

Endnu et Særmærke, der karakteriserer det færøske Kongsgods, skal her anføres, nemlig Afgiftens og Tiltrædelsespengenes (Rekognitionens) Uforanderlighed. I Rigsdagstidende, Folketinget, 1850, Sp. 7022 findes oplyst, at Færøernes Amtmand beretter, at et færøsk Fæste er et Fæste, hvor Afgiften er fastsat, og Indfæstningen er fastsat, jfr. bl. a. kongelig Resolution af 10. April 1780 § 1. Disse Afgifters første Ansættelse gaar flere Hundrede Aar tilbage i Tiden, formentlig til tidlig i Katolicismens Tider. Som tør anført svarede Afgifterne oprindelig in natura. Men de var uregelmæssigt fordelte paa de forskellige Gaarde. Ved kongelig Bestemmelse af 30. Marts 1831, tilsigtedes en jævnere Fordeling af Afgifterne, hvilket først til Fuldkommenhed blev gennemført ved Lov om Skyldsætning af Ejendomme af 23. April 1897. Ved Reguleringen blev det nøje iagttaget, at den samlede Sum af Afgifterne ikke forhøjedes. De aarlige Afgifter saavel som Tiltrædelsespengene er altsaa, som før sagt, de samme, som de har været i Aarhundreder, og der findes ingen Hjemmel til at forandre disse, jfr. bl. a. Overdragelsedokumentets (Fæstebrevets) Ordlyd, der bestemmer:

„Dette Fæste med alt dets Tilliggende, Herligheder og Rettigheder, bemeldte N. N. maa nyde, bruge og beholde, *ligesom* hans Fader og Formænd det før ham lovligen brugt og havt have.“

End yderligere karakteriseres Kongsbøndernes Rettigheder til Ejendommen derved, at afgaaende Besidder selv fastsætter Størrelsen og Arten af den Livgeding (Aftægt), som en tiltrædende Kongsfæster skal svare afgaaende Kongsbønde eller hans Enke. Der har dog her dannet sig en traditionel Form, der som Regel følges.

Endnu et Forhold vedrørende Indehaverens og Slægtens Besiddelsesret skal om-